

Bryssel 20.5.2020
COM(2020) 381 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Pelloilta pöytään -strategia
oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää
varten**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TOIMIA TARVITAAN	2
2.	KULUTTAJIEN, TUOTTAJIEN, ILMASTON JA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI TOIMIVAN ELINTARVIKEKETJUN LUOMINEN.....	4
2.1.	Kestävän elintarviketuotannon varmistaminen	5
2.2.	Elintarviketurvan varmistaminen	11
2.3.	Elintarvikkeiden jalostusta, tukkukauppaa, vähittäiskauppaa sekä hotelli- ja ravitsemuspalveluja koskevien käytäntöjen kestävyys- edistäminen.....	12
2.4.	Kestävän elintarvikekulutuksen edistäminen sekä terveellisiin ja kestäväpohjaisiin ruokavalioihin siirtymisen helpottaminen	14
2.5.	Ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen	15
2.6.	Elintarvikepetosten torjunta elintarvikeketjussa.....	16
3.	MUUTOKSEN MAHDOLLISTAMINEN.....	16
3.1.	Tutkimus, innovointi, teknologia ja investoinnit.....	16
3.2.	Neuvontapalvelut, tietojen ja tietämyksen jakaminen sekä taidot.....	17
4.	MAAILMANLAAJUISEN SIIRTYMÄN EDISTÄMINEN	18
5.	PÄÄTELMÄT	20

1. TOIMIA TARVITAAN

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa esitetään, miten Euroopasta tulee ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Ohjelmassa hahmotellaan uusi, kestävä ja osallistava kasvustrategia, jonka avulla voidaan vauhdittaa taloutta, parantaa ihmisten terveyttä ja elämänlaatua sekä hoitaa luontoa ja samalla varmistaa, ettei ketään jätetä jälkeen.

Pellolta pöytään -strategia on keskeinen osa vihreän kehityksen ohjelmaa. Strategiassa käsitellään kattavasti kestävien elintarvikejärjestelmien haasteita ja otetaan huomioon, että ihmisten, yhteiskuntien ja maapallon terveys liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Strategia on myös olennainen osa komission suunnitelmia Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaikkien kansalaisten ja toimijoiden olisi voitava kaikissa arvoketjuissa EU:ssa ja muualla hyötyä **oikeudenmukaisesta siirtymästä** erityisesti covid-19-pandemian ja talouden laskusuhdanteen jälkimainingeissa. Siirtyminen kestäväan elintarvikejärjestelmään voi tuoda mukanaan ympäristöön, terveyteen ja yhteiskuntaan liittyviä etuja ja tuottaa taloudellista hyötyä, ja sen avulla voidaan varmistaa, että kriisistä toipuminen vie meidät kestävälle uralle¹. Talouden elpymisen ja siirtymän onnistumisen kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa kestävä toimeentulo alkutuottajille, joiden tulot ovat edelleen muita pienemmät².

Covid-19-pandemia on tuonut esiin sen, miten tärkeää on **vahva ja häiriöitä kestävä elintarvikejärjestelmä**, joka toimii kaikissa olosuhteissa ja jonka avulla pystytään varmistamaan kohtuuhintaisten elintarvikkeiden riittävä saanti kaikille kansalaisille. Se on myös saanut meidät täysin tietoisiksi terveyden, ekosysteemien, toimitusketjujen, kulutustottumusten ja maapallon sietokyvyn välisistä suhteista. On selvää, että meidän on tehtävä paljon enemmän, jotta voimme pitää itsemme ja maapallon terveisinä. Tämänhetkinen pandemia on vain yksi esimerkki. Kaiken aikaa lisääntyvät kuivuudet, tulvat, metsäpalot ja uudet tuhoojat ovat jatkuva muistutus siitä, että elintarvikejärjestelmämme on uhattuna ja siitä on tehtävä kestävämpi ja häiriönsietokykyisempi.

Pellolta pöytään -strategia on uusi kattava tulokulma siihen, mikä **arvo** Euroopassa annetaan elintarvikkeiden kestävyydelle. Se tarjoaa mahdollisuuden parantaa elämäntapoja, terveyttä ja ympäristöä. Luomalla suotuisa elintarvikeympäristö, joka helpottaa siirtymistä terveelliseen ja kestäväpohjaiseen ruokavalioon, edistetään kuluttajien terveyttä ja elämänlaatua sekä vähennetään terveyteen liittyviä kustannuksia koko yhteiskunnassa. Ihmiset kiinnittävät yhä enemmän huomiota ympäristö-, terveys-, sosiaalisiin ja eettisiin kysymyksiin³ ja etsivät arvoa elintarvikkeista enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Vaikka yhteiskunnista tulee yhä kaupungistuneempia, ihmiset

¹ Maailmanlaajuisesti arvioidaan, että kestävä kehityksen tavoitteiden mukaiset elintarvike- ja maatalousjärjestelmät tuottaisivat ravitsevaa ja kohtuuhintaista ruokaa maailman kasvavalle väestölle, auttaisivat palauttamaan elintärkeitä ekosysteemit ja voisivat tuottaa yli 1,8 biljoonan euron edestä uutta taloudellista arvoa vuoteen 2030 mennessä. Lähde: Business & Sustainable Development Commission (2017), *Better business, better world*.

² Esimerkiksi EU:ssa viljelijöiden tulot ovat tällä hetkellä keskimäärin noin puolet työntekijöiden koko taloudessa ansaitsemista keskimääräisistä tuloista. Lähde: CAP Context indicator C.26 on Agricultural entrepreneurial income (https://agridata.ec.europa.eu/Qlik_Downloads/Jobs-Growth-sources.htm).

³ Eurooppalaiset ovat hyvin tietoisia elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä näkökohdista. Useimmin raportoidut huolenaiheet liittyvät antibiootteihin, hormoneihin ja steroideihin lihaa, torjunta-aineisiin, ympäristön epäpuhtauksiin ja elintarvikelisiä aineisiin. Lähde: Special Eurobarometer (April 2019), *Food safety in the EU*.

haluavat hankkia ruokansa lähempää. He haluavat tuoreita, vähemmän jalostettuja ja kestävästi hankittuja elintarvikkeita. Nykyisen epidemian aikana on yhä enemmän toivottu lyhyempiä toimitusketjuja. Kuluttajille olisi annettava mahdollisuus valita kestävä tuotannon mukaisia elintarvikkeita, ja kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden olisi nähtävä se vastuunaan ja mahdollisuutenaan.

Eurooppalaiset elintarvikkeet ovat jo nyt maailmanlaajuinen standardi turvallisille, määrältään runsaille, ravitseville ja laadukkaille elintarvikkeille. Tämä on tulosta siitä, että EU:ssa on jo vuosien ajan tehty politiikkaa, jolla suojellaan ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, sekä viljelijöiden, kalastajien ja vesiviljelyalan ponnisteluista. Nyt eurooppalaisista elintarvikkeista olisi tultava maailmanlaajuinen standardi myös kestävyydelle. Tällä strategialla pyritään palkitsemaan niitä viljelijöitä, kalastajia ja muita elintarvikeketjun toimijoita, jotka ovat jo siirtyneet kestäviin käytäntöihin, mahdollistamaan samanlainen siirtymä muille ja luomaan uusia mahdollisuuksia näiden toimijoiden yrityksille. EU:n maatalous on maailman ainoa merkittävä maatalousjärjestelmä, joka on onnistunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä (20 prosenttia vuodesta 1990⁴). Kuitenkaan edes EU:n sisällä tämä kehitys ei ole ollut lineaarista eikä yhtenäistä kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi elintarvikkeiden valmistuksella, jalostamisella, vähittäiskaupalla, pakkaamisella ja kuljetuksella on merkittävä vaikutus ilman, maaperän ja vesien pilaantumiseen ja kasvihuonekaasujen päästöihin sekä perustavanlaatuinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. Vaikka EU:n siirtyminen kestäviin elintarvikejärjestelmiin on alkanut monilla aloilla, elintarvikejärjestelmät ovat edelleen yksi ilmastomuutoksen ja ympäristön pilaantumisen keskeisistä tekijöistä. On kiireellisesti vähennettävä **riippuvuutta torjunta-aineista ja mikrobilääkkeistä, vähennettävä liiallista lannoitusta, lisättävä luonnonmukaista viljelyä, parannettava eläinten hyvinvointia ja pysäytettävä luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen.**

Ilmastolaissa⁵ asetetaan tavoitteeksi ilmastoneutraali unioni vuoteen 2050 mennessä. Komissio esittää viimeistään syyskuussa 2020 vuoteen 2030 ulottuvan ilmastotavoitesuunnitelman kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteen nostamiseksi 50 tai 55 prosenttiin vuoden 1990 tasoihin verrattuna. Pellolta pöytään -strategiassa vahvistetaan uusi lähestymistapa sen varmistamiseksi, että maatalous, kalastus ja vesiviljely sekä elintarvikkeiden arvoketju antavat oman panoksensa tähän prosessiin.

Siirtyminen kestäviin elintarvikejärjestelmiin on myös **valtava taloudellinen mahdollisuus**. Kansalaisten odotukset muuttuvat koko ajan ja johtavat merkittäviin muutoksiin elintarvikemarkkinoilla. Näin viljelijöille, kalastajille ja vesiviljelyalan tuottajille sekä elintarvikkeiden jalostajille ja elintarvikepalvelujen tarjoajille avautuu tilaisuus tehdä kestävydestä tavaramerkkinsä ja huolehtia EU:n elintarvikeketjun tulevaisuudesta ennen EU:n ulkopuolelta tulevia kilpailijoita. Siirtyminen kestävyteen tarjoaa etulyöntiaseman kaikille EU:n elintarvikeketjun toimijoille.

⁴ 543,25 miljoonasta gigatonnista hiilidioksidiekvivalenttia 438,99 miljoonaan gigatonniin hiilidioksidiekvivalenttia vuosina 1990-2017(Eurostat)

⁵ Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi ja asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki), COM(2020) 80 final, 2020/0036 (COD).

On selvää, että siirtymä ei tapahdu ilman, että **ihmisten ruokavalio**t muuttuvat. EU:ssa 33 miljoonalla ihmisellä⁶ ei kuitenkaan ole varaa laadukkaaseen ateriaan edes joka toinen päivä, ja elintarvikeapu on olennaisen tärkeää osalle väestöstä monissa jäsenvaltioissa. Puutteellisen elintarviketurvan haaste ja kohtuuhintaisuuteen liittyvät riskit uhkaavat lisääntyä talouden laskusuhdanteen aikana, joten on välttämätöntä ryhtyä toimiin kulutustottumusten muuttamiseksi ja ruokajätteen vähentämiseksi. Samalla kun noin 20 prosenttia kaikista tuotetuista elintarvikkeista päättyy **jätteeksi**⁷, myös **lihavuus** lisääntyy. Yli puolet aikuisväestöstä on nyt ylipainoisia⁸, mikä lisää ruokavalioon liittyvien sairauksien (muun muassa erityyppisten syöpien) esiintyvyyttä ja niihin liittyviä terveydenhoitokustannuksia. Yleisesti ottaen eurooppalaiset **ruokavalio**t eivät ole kansallisten ruokavaliosuosittelujen mukaisia, eikä ”elintarvikeympäristö”⁹ takaa sitä, että terveellinen vaihtoehto on aina helpoin. Jos eurooppalaiset ruokavalio

olisivat ruokavaliosuosittelujen mukaisia, myös elintarvikejärjestelmien ympäristöjalanjälki pienenesi huomattavasti.

On myös selvää, että emme saa muutosta aikaiseksi ilman muuta maailmaa. EU on maailman merkittävin maatalous- ja elintarviketuotteiden tuoja ja viejä, ja EU:n kala- ja äyriäistuotteiden (ml. levät) markkinat ovat maailman suurimmat. Tiettyjen tuontihiödykkeiden valmistuksella on kuitenkin kielteisiä ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia maissa, joissa niitä tuotetaan. Tämän vuoksi EU:n elintarvikejärjestelmän kestävyysvaatimusten tiukentamista olisi täydennettävä politiikoilla, joilla autetaan **tiukentamaan vaatimuksia maailmanlaajuisesti**, jotta vältetään kestäättömien käytäntöjen ulkoistaminen ja vienti.

Kestävä elintarvikejärjestelmä on olennaisen tärkeä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi, ja samalla se **nostaa alkutuottajien tulotasoa** ja vahvistaa EU:n **kilpailukykyä**. Tällä strategialla tuetaan siirtymää korostamalla sekä kansalaisten että elintarvikealan toimijoiden uusia mahdollisuuksia.

2. KULUTTAJIEN, TUOTTAJIEN, ILMASTON JA YMPÄRISTÖN HYVÄKSI TOIMIVAN ELINTARVIKKEKETJUN LUOMINEN

EU:n tavoitteena on pienentää EU:n elintarvikejärjestelmän **ympäristö- ja ilmasto**alanjälkeä ja vahvistaa järjestelmän **häiriönsietokykyä**, turvata elintarvikkeiden saatavuus ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen uhatessa johtaa **maailmanlaajuisista siirtymää** kohti kilpailukykyistä kestävyttä pellolta pöytään ja hyödyntää **uusia mahdollisuuksia**. Tämä edellyttää, että

- varmistetaan, että elintarvikeketjulla, joka kattaa elintarvikkeiden tuotannon, kuljetuksen, jakelun, kaupan pitämisen ja kulutuksen on **neutraali tai myönteinen ympäristövaikutus**, sekä säilytetään ja ennallistetaan maan, makean veden ja merien luonnonvaroja, joista elintarvikejärjestelmä on riippuvainen; autetaan hillitsemään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan sen vaikutuksiin;

⁶ Eurostat, EU SILC (2018), https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdes03&lang=en.

⁷ EU FUSIONS (2016). Estimates of European food waste levels.

⁸ Eurostat, Obesity rate by body mass index, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_02_10/default/table?lang=en

⁹ ”Elintarvikeympäristöllä” tarkoitetaan fyysistä, taloudellista, poliittista ja sosiokulttuurista ympäristöä, jossa kuluttajat tekevät elintarvikejärjestelmään liittyviä päätöksiä elintarvikkeiden hankinnasta, valmistuksesta ja kulutuksesta (High-Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition (2017), *Nutrition and food systems*).

suojellaan maata, maaperää, vettä, ilmaa sekä kasvien ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia; ja pysäytetään luonnon monimuotoisuuden väheneminen;

- varmistetaan elintarviketurva, ravitsemus ja kansanterveys siten, että kaikilla on **riittävästi ravitsevia ja kestäväällä tavalla tuotettuja elintarvikkeita**, jotka täyttävät korkeat turvallisuusteen ja laatuun, kasvien terveyteen sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät vaatimukset, ja otetaan samalla huomioon ravitsemustarpeet ja -mieltymykset; ja
- säilytetään elintarvikkeiden kohtuuhintaisuus ja oikeudenmukaistetaan taloudellisia tuottoja toimitusketjussa sekä varmistetaan, että viime kädessä myös **eniten kestävä tuotannon mukaisista elintarvikkeista tulee edullisimpia**, edistetään EU:n toimitusalan kilpailukykyä, edistetään reilua kauppaa, luodaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja varmistetaan samalla sisämarkkinoiden eheys sekä työterveys ja -turvallisuus.

Elintarvikejärjestelmien kestävyys on maailmanlaajuinen ongelma, ja elintarvikejärjestelmien on mukauduttava erilaisiin haasteisiin. EU:lla voi olla keskeinen rooli maailmanlaajuisten standardien asettamisessa tämän strategian avulla. Strategiassa asetetaan koko EU:n kannalta keskeisiä tavoitteita ensisijaisilla aloilla. Uusien politiikka-aloitteiden lisäksi oikeudenmukaisen siirtymän varmistamiseksi on olennaisen tärkeää panna täytäntöön voimassa oleva lainsäädäntö, joka koskee erityisesti eläinten hyvinvointia, torjunta-aineiden käyttöä ja ympäristönsuojelua. Lähestymistavassa otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset lähtökohdat ja erot parannusten tekemisen mahdollisuuksissa. Siinä tunnustetaan myös, että siirtyminen kestäväpohjaiseen elintarvikejärjestelmään muuttaa sekä talouden rakennetta monilla EU:n alueilla että alueiden vuorovaikutusta. Siirtymää tuetaan teknisellä ja taloudellisella tuella nykyisistä EU:n välineistä, kuten koheesiorahastot ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto. Uusia lainsäädäntöaloitteita tuetaan Euroopan komission laatimilla paremman sääntelyn välineillä. Tarkoituksena on järjestää julkiset kuulemiset ympäristöön liittyvistä, sosiaalisista ja taloudellisista vaikutuksista ja tehdä analyysit siitä, miten aloitteet vaikuttavat pk-yrityksiin ja edistävät tai hidastavat innovointia. Niiden perusteella tehdyt vaikutustenarvioinnit auttavat tekemään tehokkaita politiikkavalintoja pienin kustannuksin vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden mukaisesti. **Siirtymän nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi** ja sen varmistamiseksi, että kaikista EU:n markkinoille saatetuista elintarvikkeista tulee yhä enemmän kestävä tuotannon mukaisia, komissio tekee ennen vuoden 2023 loppua lainsäädäntöehdotuksen **kestäväpohjaisen elintarvikejärjestelmän** puitteista. Näin edistetään politiikkojen johdonmukaisuutta EU:n ja kansallisella tasolla, sisällytetään kestävyysnäkökohdat kaikkiin elintarvikkeisiin liittyviin politiikkoihin ja vahvistetaan elintarvikejärjestelmien häiriönsietokykyä. Laajan kuulemisen ja vaikutustenarvioinnin jälkeen komissio työstää yhteiset määritelmät sekä yhteiset periaatteet ja vaatimukset kestäviä elintarvikejärjestelmiä ja elintarvikkeita varten. Puitteissa käsitellään myös kaikkien elintarvikejärjestelmän toimijoiden vastuuta. Yhdistettyinä elintarvikkeiden kestävyyssuoritusta koskeviin sertifiointeihin ja merkintöihin sekä kohdennettuihin kannustimiin puitteet antavat toimijoille mahdollisuuden hyötyä kestävästä käytännöstä. Lisäksi nostetaan asteittain kestävyysvaatimuksia, jotta niistä tulisi normi kaikille EU:n markkinoille saatettaville elintarvikkeille.

2.1. Kestävän elintarviketuotannon varmistaminen

Kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden on tehtävä osansa elintarvikeketjun kestävyys saavuttamiseksi. Viljelijöiden, kalastajien ja vesiviljelyalan tuottajien on muutettava

tuotantomenetelmiään nopeammin ja hyödynnettävä mahdollisimman hyvin luontoon perustuvia, teknologisia, digitaalisia ja avaruuspohjaisia ratkaisuja parempien ilmasto- ja ympäristötulosten aikaansaamiseksi, ilmastomuutoksen sietokyvyn parantamiseksi sekä tuotantopanosten (esim. torjunta-aineiden ja lannoitteiden) käytön vähentämiseksi ja optimoimiseksi. Nämä ratkaisut edellyttävät henkilöstövoimavaroja **ja rahoitusta taloudellisia investointeja**, mutta ne myös lupaavat suurempaa tuottoa luomalla lisäarvoa ja vähentämällä kustannuksia.

Esimerkkinä **uusista vihreistä liiketoimintamalleista** voidaan mainita hiilen sitominen maa- ja metsätaloudessa. Viljelykäytännöt, joilla poistetaan hiilidioksidia ilmakehästä, edistävät ilmastoneutraaliuden tavoitetta, ja niihin olisi myönnettävä korvausta joko yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tai muiden julkisten tai yksityisten aloitteiden (hiilimarkkinat¹⁰) kautta. Ilmastopöytäkirjaan liittyvällä EU:n uudella hiiltä sitovaa viljelyä koskevalla aloitteella edistetään tätä uutta liiketoimintamallia, joka tarjoaa viljelijöille uuden tulonlähteen ja auttaa muita aloja irrottamaan elintarvikeketjun hiilestä. Kuten kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa¹¹ ilmoitettiin, komissio laatii hiilipoistumien sertifiointiin sääntelykehiksen, joka perustuu luotettavaan ja läpinäkyvään hiilikirjanpitoon. Näin hiilipoistumia voidaan seurata ja niiden aitous todentaa.

Biopohjainen kiertotalous tarjoaa viljelijöille ja viljelijäosuuskunnille vielä suurelta osin hyödyntämätöntä potentiaalia. Esimerkiksi orgaanisia lannoitteita, valkuaisrehua, bioenergiaa ja biokemikaaleja tuottavat kehittyneet biojalostamot tarjoavat mahdollisuuksia siirtyä ilmastoneutraaliin talouteen Euroopassa ja luoda uusia työpaikkoja alkutuotantoon. Viljelijöiden olisi tartuttava tilaisuuksiin kotieläintuotannon metaanipäästöjen vähentämiseksi kehittämällä **uusiutuvan energian** tuotantoa ja investoimalla anaerobisiin mädätyslaitteistoihin biokaasun tuottamiseksi maatalousjätteistä ja -tähteistä, kuten lannasta. Maatiloilla on myös potentiaalia tuottaa biokaasua muista jätteistä ja tähteistä, kuten elintarvike- ja juomateollisuuden jätteistä ja tähteistä, viemäri- ja vedestä sekä yhdyskuntajätteistä. Maatilojen asuin- ja ulkorakennukset sopivat usein täydellisesti aurinkopaneelien sijoittamiseen, ja tällaiset investoinnit olisi asetettava tulevaisuuden YMP:n strategiasuunnitelmissa¹² etusijalle. Komissio ryhtyy toimiin nopeuttaakseen näiden ja muiden energiatehokkuusratkaisujen käyttöönottoa markkinoilla maataloudessa ja elintarvikealalla sillä edellytyksellä, että nämä investoinnit toteutetaan kestäväällä tavalla ja vaarantamatta elintarviketurvaa tai luonnon monimuotoisuutta puhtaan energian aloitteiden ja ohjelmien puitteissa.

¹⁰ Maa- ja metsätalouden hiilipoistumia koskevat tiukat sertifiointisäännöt ovat ensimmäinen askel, jonka avulla viljelijöille ja metsien hoitajille voidaan maksaa hiilidioksidin talteenotosta. Jäsenvaltiot voisivat käyttää näitä sääntöjä suunnitellessaan hiilidioksidin talteenottoon perustuvia yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) tukia. Lisäksi yksityiset yritykset voisivat olla kiinnostuneita ostamaan tällaisia sertifikaatteja ilmastotoimien tukemiseksi, mikä tarjoaisi viljelijöille ja metsien hoitajille lisäkannustimen (YMP:n tukien lisäksi) hiilen sitomiseen.

¹¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma: Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta (COM/2020/98 final).

¹² Kukin EU:n jäsenvaltio tekee laajan analyysin erityistarpeistaan ja laatii sen jälkeen YMP:n strategiasuunnitelman siitä, miten se aikoo kohdentaa YMP:n kummastakin pilarista saamansa rahoituksen näiden tarpeiden täyttämiseen EU:n yleisten tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelmassa on mainittava, mitä välineitä jäsenvaltio aikoo käyttää, ja sen lisäksi siinä on vahvistettava jäsenvaltion omat erityistavoitteet.

Kemiallisten torjunta-aineiden käyttö maataloudessa pahentaa maaperän, vesien ja ilman pilaantumista, luonnon monimuotoisuuden vähenemistä ja voi vahingoittaa sellaisia kasveja, hyönteisiä, lintuja, nisäkkäitä ja sammakkoeläimiä, jotka eivät ole torjunnan kohteita. Komissio on jo ottanut käyttöön yhdenmukaistetun riski-indikaattorin, jonka avulla voidaan kvantifioida torjunta-aineisiin liittyvien riskien vähentämisessä saavutettu edistys. Tämä osoittaa, että torjunta-aineiden käytöstä aiheutuva riski on pienentynyt 20 prosenttia viiden viime vuoden aikana. Komissio toteuttaa lisätoimia vähentääkseen kemiallisten torjunta-aineiden kokonaiskäyttöä ja -riskiä 50 prosenttia ja vaarallisempien torjunta-aineiden¹³ käyttöä 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Vaihtoehtoisten ratkaisujen löytämiseksi ja viljelijöiden tulojen säilyttämiseksi komissio toteuttaa useita toimia. Komissio aikoo tarkistaa torjunta-aineiden kestäväää käyttöä koskevaa direktiiviä, tehostaa **integroitua tuhoojatorjuntaa** koskevia säännöksiä ja edistää sellaisten turvallisten vaihtoehtoisten keinojen laajempaa käyttöä, joilla voidaan suojella satoja tuhoojilta ja taudeilta. Integroidussa tuhoojatorjunnassa kannustetaan käyttämään vaihtoehtoisia torjuntamenetelmiä, kuten vuoroviljelyä ja mekaanista rikkakasvien torjuntaa, ja se on yksi tärkeimmistä keinoista vähentää yleisesti kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä ja riippuvuutta niistä sekä erityisesti vaarallisempien torjunta-aineiden käyttöä. Maatalouskäytännöt, joilla vähennetään torjunta-aineiden käyttöä yhteisen maatalouspolitiikan avulla, ovat ensiarvoisen tärkeitä, ja strategiasuunnitelmissa olisi otettava tämä siirtymä huomioon ja edistettävä neuvontapalvelujen saatavuutta. Komissio aikoo myös helpottaa biologisia tehoaineita sisältävien torjunta-aineiden saattamista markkinoille ja tehostaa torjunta-aineiden ympäristöriskien arviointia. Komissio pyrkii lyhentämään torjunta-aineiden lupamenettelyn kestoa jäsenvaltioissa. Komissio aikoo myös ehdottaa muutoksia torjunta-aineita koskevista tilastoista vuonna 2009 annettuun asetukseen¹⁴ tietoaaukkojen korjaamiseksi ja näyttöön perustuvan päätöksenteon edistämiseksi.

Toinen merkittävä ilman, maaperän ja veden saastumiseen ja ilmastoon vaikuttava tekijä on **ravinteiden** (erityisesti typen ja fosforin) **liiallinen määrä** ympäristössä. Se johtuu liiallisesta käytöstä ja siitä, että kasvit eivät tehokkaasti absorboi kaikkia maataloudessa käytettäviä ravinteita¹⁵. Tämä on vähentänyt jokien, järvien, kosteikkojen ja merien luonnon monimuotoisuutta¹⁶. Komissio pyrkii vähentämään ravinnehävikkiä vähintään 50 prosenttia ja varmistamaan samalla, että maaperän hedelmällisyys ei heikkene. Näin vähennetään lannoitteiden käyttöä vähintään 20 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tämä saavutetaan panemalla täytäntöön asiaankuuluva ympäristö- ja ilmastolainsäädäntö kaikilta osin ja valvomalla sen täytäntöönpanoa, määrittämällä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat ravinnekuormituksen vähennykset, huolehtimalla tasapainoisesta lannoituksesta ja kestävästä ravinnehuollosta sekä hallinnoimalla typpeä ja fosforia paremmin niiden koko elinkaaren ajan. Komissio laatii yhdessä jäsenvaltioiden kanssa **integroitua ravinnehuoltoa koskevan suunnitelman**,

¹³ Nämä ovat kasvinsuojeluaineita, joissa olevat tehoaineet täyttävät asetuksen (EY) N:o 1107/2009 liitteessä II olevassa 3.6.2–3.6.5 ja 3.8.2 kohdassa esitetyt poissulkemiskriteerit tai jotka on yksilöity korvattaviksi aineiksi kyseisessä liitteessä olevan 4 kohdan kriteerien mukaisesti.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1185/2009, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, torjunta-aineita koskevista tilastoista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti); (EUVL L 324 10.12.2009, s. 1)

¹⁵ Typen käyttö maataloudessa aiheuttaa typpioksiduulipäästöjä ilmakehään. Vuonna 2017 maataloudesta peräisin olevat N₂O-päästöt olivat 43 prosenttia maatalouden päästöistä ja 3,9 prosenttia kaikista ihmisen toiminnan aiheuttamista päästöistä EU:ssa (EEA (2019), vuotuinen Euroopan unionin kasvihuonekaasuinventaario 1990–2017 ja inventaarioraportti 2019).

¹⁶ OECD (2019), Accelerating climate action: refocussing policies through a well-being lens.

jolla puututaan ravinteiden aiheuttamaan pilaantumiseen sen lähteellä ja lisätään kotieläintuotannon kestävyttä. Komissio pyrkii myös yhdessä jäsenvaltioiden kanssa laajentamaan täsmälannoitustekniikoiden ja kestävien maatalouskäytäntöjen käyttöä soveltamista erityisesti alueilla, joille on keskittynyt voimaperäistä kotieläintuotantoa, sekä orgaanisen jätteen kierrättämistä uusiutuviksi lannoitteiksi. Tämä toteutetaan toimenpiteillä, jotka jäsenvaltiot sisällyttävät YMP:n strategiasuunnitelmiinsa, kuten maatilojen kestävää ravinnehuoltoa koskeva väline¹⁷, investoinnit, neuvontapalvelut ja EU:n avaruusteknologia (Copernicus, Galileo).

Maatalous aiheuttaa 10,3 prosenttia EU:n **kasvihuonekaasupäästöistä**, ja lähes 70 prosenttia niistä on peräisin eläinalalta¹⁸. Ne koostuvat muista kasvihuonekaasuista kuin hiilidioksidi (metaani ja typpioksiduuli). Lisäksi 68 prosenttia kaikesta maatalousmaasta käytetään eläintuotantoon¹⁹. Jotta voidaan vähentää eläintuotannon ympäristö- ja ilmastovaikutuksia, välttää tuontiin liittyvää hiilivuotoa sekä tukea käynnissä olevaa siirtymistä kestäväan kotieläintuotantoon, komissio helpottaa kestäväpohjaisten ja innovatiivisten rehujen lisäaineiden saattamista markkinoille. Se tarkastelee EU:n sääntöjä, joilla vähennettäisiin riippuvuutta kriittisistä rehuaineista (esim. metsäkatoalueella kasvatetusta soijasta) edistämällä EU:ssa kasvatettuja kasviproteiineja sekä vaihtoehtoisia rehuaineita, kuten hyönteisiä, merestä saatavaa rehua (esim. leviä) ja biotalouden sivutuotteita (esim. kalajätettä)²⁰. Lisäksi komissio tarkastelee uudestaan EU:n maataloustuotteiden menekinedistämishjelmaa, jotta voidaan parantaa sen vaikutusta kestäväan tuotantoon ja kulutukseen sekä ottaa huomioon muuttuvat ruokavaliot. Lihan osalta tässä uudelleentarkastelussa olisi keskityttävä siihen, miten EU voi käyttää menekinedistämishjelmaansa kaikkein kestävimpien ja hiilitehokkaimpien menetelmien tukemiseen kotieläintuotannossa. Komissio myös arvioi strategiasuunnitelmiin sisältyviä tuotantosidonnaista tukea koskevia ehdotuksia tiukasti yleisen kestävyuden kannalta.

Mikrobilääkeresistenssi, joka liittyy mikrobilääkkeiden liialliseen ja epäasianmukaiseen käyttöön eläinten ja ihmisten terveydenhuollossa, johtaa arviolta 33 000 ihmisen kuolemaan EU:ssa/ETA:ssa joka vuosi²¹ ja aiheuttaa huomattavia terveydenhoitokustannuksia. Komissio ryhtyy sen vuoksi toimiin, joilla on tarkoitus vähentää tuotantoeläimille tarkoitettujen ja vesiviljelyssä käytettyjen mikrobilääkkeiden kokonaismyyntiä EU:ssa 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Eläinlääkkeitä ja

¹⁷ Kuten todetaan ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta, COM (2018) 392, 2018/0216 (COD), ottaen täysin huomioon komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja neuvostolle – Eurooppalaiset yhteentoimivuusperiaatteet – täytäntöönpanostrategia (COM (2017) 134).

¹⁸ EEA (2019), *Annual European Union greenhouse gas inventory 1990-2017 ja Inventory report 2019*. Näihin numerotietoihin eivät kuulu maankäytöstä ja maankäytön muutoksesta peräisin olevat hiilidioksidipäästöt.

¹⁹ 39,1 miljoonaa hehtaaria vilja- ja öljykasveja ja 70,7 miljoonaa hehtaaria nurmea 161 miljoonalla hehtaarilla maatalousmaata (EU27:ssa, Eurostat, 2019)

²⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kestävä biotalous Euroopalle: talouden, yhteiskunnan ja ympäristön välisen yhteyden lujittaminen, COM (2018) 673 final.

²¹ Cassini et al., (2019) 'Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis', julkaisussa *Lancet Infect Dis*. Vol.19, nide 1, s. 55–56.

lääkerehuja koskevissa uusissa asetuksissa säädetään monenlaisista toimenpiteistä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja yhteinen terveys -mallin edistämiseksi.

Eläinten hyvinvoinnin parantaminen parantaa myös eläinten terveyttä ja elintarvikkeiden laatua, vähentää lääkkeiden tarvetta ja voi auttaa säilyttämään luonnon monimuotoisuutta. Tämä on selvästi myös kansalaisten toivomus. Komission aikomuksena on tarkistaa eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä, mukaan lukien eläinten kuljetusta ja teurastusta koskeva lainsäädäntö, jotta se vastaisi uusinta tieteellistä näyttöä, laajentaa sen soveltamisalaa, helpottaa sen täytäntöönpanon valvontaa ja viime kädessä varmistaa eläinten hyvinvoinnin korkeampi taso. Tätä prosessia tuetaan strategiasuunnitelmilla ja vesiviljelyalaa koskevilla EU:n strategisilla suuntaviivoilla. Komissio harkitsee myös, millaisilla eläinten hyvinvointia koskevilla merkinnöillä arvoon liittyvät näkökohdat kävisivät paremmin ilmi koko elintarvikeketjussa.

Ilmastonmuutos aiheuttaa uusia uhkia **kasvien terveydelle**. Kestävyyteen liittyvä haaste edellyttää toimenpiteitä kasvien suojelemiseksi paremmin uusilta tuhoojilta ja taudeilta. Samoin tarvitaan innovointia. Komission tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joilla vahvistetaan kasvien tuonnin valvontaa ja seurantaunionin alueella. Uudet innovatiiviset tekniikat, kuten bioteknologia ja biopohjaisten tuotteiden kehittäminen, voivat osaltaan lisätä kestävyttä, jos ne ovat turvallisia kuluttajille ja ympäristölle ja niistä saadaan hyötyä koko yhteiskunnalle. Ne voivat myös nopeuttaa torjunta-aineriippuvuuden vähentämistä. Komissio aikoo toteuttaa jäsenvaltioiden pyynnöstä tutkimuksen, jossa tarkastellaan muun muassa uusien genomiteknikoiden mahdollisuuksia parantaa kestävyttä elintarvikeketjussa. Kestävät elintarvikejärjestelmät ovat riippuvaisia myös **siementen turvallisuudesta ja monimuotoisuudesta**. Viljelijöiden on saatava käyttöönsä erilaisia laadukkaita siemeniä, jotka kestävät ilmastonmuutoksen aiheuttamia paineita. Komissio aikoo toteuttaa toimenpiteitä, joilla helpotetaan siemenlajikkeiden rekisteröintiä, myös luonnonmukaista viljelyä varten, ja varmistetaan perinteisten ja paikallisesti mukautettujen lajikkeiden helpompi pääsy markkinoille.

Luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden markkinat jatkavat kasvuaan, ja **luonnonmukaista maataloutta** on edistettävä edelleen. Sillä on myönteinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen, se luo työpaikkoja ja houkuttelee nuoria viljelijöitä. Kuluttajat pitävät sitä arvossa. Oikeudellinen kehys tukee siirtymistä tämällyypiseen maatalouteen, mutta lisätoimia tarvitaan, ja vastaavia muutoksia on tehtävä valtamerien ja sisävesien osalta. Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) toimenpiteiden, kuten ekoljärjestelmien, investointien ja neuvontapalvelujen, sekä yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) toimenpiteiden lisäksi komissio aikoo esittää luonnonmukaista maataloutta koskevan toimintasuunnitelman. Tämä auttaa jäsenvaltioita lisäämään sekä luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tarjontaa että kysyntää. Menekinedistämiskampanjoilla ja ympäristöä säästävillä julkisilla hankinnoilla varmistetaan kuluttajien luottamus ja lisätään kysyntää. Tämä lähestymistapa auttaa saavuttamaan tavoitteen, jonka mukaan vuoteen 2030 mennessä vähintään 25:tä prosenttia EU:n maatalousmaasta viljellään luonnonmukaisesti, ja lisäämään merkittävästi luonnonmukaista vesiviljelyä.

On selvää, että siirtymistä on tuettava yhteisellä maatalouspolitiikalla, jossa vihreän kehityksen ohjelma on keskeisessä asemassa. Komission kesäkuussa 2018 ehdottaman

uuden yhteisen maatalouspolitiikan²² tavoitteena on auttaa viljelijöitä parantamaan ympäristö- ja ilmastotehokkuuttaan tulossuuntautuneemman mallin, tietojen ja analyysien paremman käytön, parempien pakollisten ympäristövaatimusten, uusien vapaaehtoisten toimenpiteiden sekä vihreään ja digitaaliseen teknologiaan ja käytänteisiin tehtävien investointien lisäämisen avulla. Tarkoituksena on myös taata kohtuulliset tulot, joiden turvin viljelijät voivat huolehtia perheistään ja selviytyä kaikenlaisista kriiseistä²³. Vaatimus parantaa suorien tukien tehokkuutta ja vaikuttavuutta asettamalla tukikatto ja kohdentamalla tuet paremmin viljelijöille, jotka tarvitsevat niitä eniten ja jotka toteuttavat vihreitä pyrkimyksiä käytännössä, pikemmin kuin tahoille ja yrityksille, jotka ainoastaan omistavat maata, on edelleen olennainen osa tulevaa YMP:tä²⁴. Jäsenvaltioiden kykyä varmistaa tämä on arvioitava huolellisesti strategiasuunnitelmissa ja sitä on seurattava koko täytäntöönpanon ajan. Komission viimeisimmässä analyysissä²⁵ todetaan, että uudistuksella voidaan todella edistää vihreän kehityksen ohjelmaa, mutta ehdotusten keskeiset säännökset on säilytettävä neuvotteluprosessissa ja tiettyjä parannuksia ja käytännön aloitteita olisi kehitettävä.

Uudet ”**ekojärjestelmät**” tarjoavat merkittävän rahoituslähteen, jolla edistetään kestäviä käytäntöjä, kuten täsmäviljelyä, agroekologiaa (myös luonnonmukaista viljelyä), hiiltä sitovaa viljelyä ja peltometsäviljelyä. Jäsenvaltioiden ja komission on varmistettava, että ekojärjestelmille osoitetaan asianmukaiset resurssit ja että ne pannaan täytäntöön strategiasuunnitelmissa. Komissio puoltaa ekojärjestelmiin kohdennettavien määrärahojen vähimmäismäärän käyttöönottoa.

Ennen kuin strategiasuunnitelmaluonnokset virallisesti toimitetaan, komissio antaa kullekin jäsenvaltiolle **suosituksia** YMP:n yhdeksästä erityistavoitteesta. Komissio kiinnittää erityistä huomiota vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin sekä niihin tavoitteisiin, jotka perustuvat tähän strategiaan ja vuoteen 2030 ulottuvaan biodiversiteettistrategiaan. Se pyytää jäsenvaltioita asettamaan näiden strategioiden tavoitteille selkeät kansalliset arvot, joissa otetaan huomioon jäsenvaltion erityistilanne ja edellä mainitut suositukset. Näiden arvojen perusteella jäsenvaltiot määrittelevät tarvittavat toimenpiteet strategiasuunnitelmiinsa.

Maatalouden muutosten ohella on myös nopeutettava siirtymistä **kestävään kala- ja äyriäistuotantoon**. Taloudelliset tiedot osoittavat, että tulot ovat kasvaneet, kun kalastuksesta on tullut kestävä²⁶. Komissio lisää toimia kalakantojen saattamiseksi kestävälle tasolle yhteisen kalastuspolitiikan avulla silloin, kun täytäntöönpanossa on edelleen puutteita (esimerkiksi vähentämällä kalavaroja tuhlaavia poisheittämissä käytänteitä), vahvistaa kalastuksenhoitoa Välimerellä yhteistyössä kaikkien rannikkovaltioiden kanssa ja arvioi uudelleen vuoteen 2022 mennessä, miten yhteisellä kalastuspolitiikalla on puututtu ilmastomuutoksen aiheuttamiin riskeihin. EU:n

²² <https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment>

²³ Vuonna 2017 YMP:n tukien osuus oli investointitukea lukuun ottamatta 57 prosenttia EU:n maatalojen nettotuloista. <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DashboardFarmEconomyFocus/DashboardFarmEconomyFocus.html>

²⁴ Tarkoituksena on tehdä YMP:n arviointi, jotta voidaan määrittää tulotuen vaikutus maanviljelyn häiriönsietokyvyn ja kestävyiden parantamiseen.

²⁵ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Analysis of links between CAP Reform and Green Deal”, SWD(2020) 93.

²⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhteisen kalastuspolitiikan tilanteesta ja vuoden 2020 kalastusmahdollisuuksia koskevasta kuulemisesta (COM (2019) 274 final).

kalastuksenvalvontajärjestelmän ehdotettu tarkistus²⁷ edistää petosten torjuntaa tehostetun jäljitettävyyssjärjestelmän avulla. Digitaalisten saalistodistusten pakollinen käyttö vahvistaa toimenpiteitä, joilla estetään laittomien kalastustuotteiden pääsy EU:n markkinoille.

Viljelyn kalan ja äyriäisten (ml. levät) hiilijalanjälki on pienempi kuin maalla tapahtuvan eläintuotannon. Sen lisäksi, että seuraavasta Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta myönnetään merkittävää tukea kalojen ja äyriäisten kestäväan viljelyyn, komissio aikoo antaa EU:n suuntaviivat jäsenvaltioiden kestäväan vesiviljelyn kehittämissuunnitelmille ja edistää oikeanlaisia menoja rahaston puitteissa. Komissio myös esittää hyvin kohdennettua tukea leväteollisuudelle, koska levästä olisi saatava merkittävä vaihtoehtoisen proteiinin lähde kestäväälle elintarvikejärjestelmälle ja maailmanlaajuiselle elintarviketurvalle.

Alkutuottajien tukemiseksi siirtymävaiheessa komissio aikoo selkeyttää **kilpailusääntöjä** toimitusketjujen kestävyyttä edistäviä yhteisiä aloitteita varten. Se auttaa myös viljelijöitä ja kalastajia vahvistamaan asemaansa toimitusketjussa ja saamaan kohtuullisen osuuden kestäväan tuotannon lisäarvosta kannustamalla ja laajentamalla yhteistyömahdollisuuksia erityisesti maataloustuotteiden²⁸ sekä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden²⁹ yhteisten markkinajärjestelyjen puitteissa. Komissio seuraa hyvän kauppataavan vastaisia käytäntöjä koskevan direktiivin³⁰ täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa. Lisäksi se tekee yhteistyötä lainsäätäjien kanssa parantaakseen maataloussääntöjä, jotka vahvistavat viljelijöiden (esim. maantieteellisillä merkinnöillä varustettujen tuotteiden tuottajien), viljelijäosuuskuntien ja tuottajajärjestöjen asemaa elintarvikeketjussa.

2.2. Elintarviketurvan varmistaminen

Kestäväällä elintarvikejärjestelmällä on varmistettava turvallisten, ravitsevien, kohtuuhintaisten ja kestäväan tuotannon mukaisten elintarvikkeiden riittävä ja monipuolinen tarjonta ihmisille kaikkina aikoina, myös kriisiaikoina. Elintarvikejärjestelmien kestävyys vaikuttavat merkittävät maailmanlaajuiset

²⁷ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 1967/2006, (EY) N:o 1005/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1139 muuttamisesta kalastuksenvalvonnan osalta, COM/2018/368 final, 2018/0193(COD).

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2393, annettu 13 päivänä joulukuuta 2017, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EU) N:o 1305/2013, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta annetun asetuksen (EU) N:o 1306/2013, yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä annetun asetuksen (EU) N:o 1307/2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013 ja elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja eläinten hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja kasvien lisäysaineistoon liittyvien menojen hallinnointia koskevista säännöksistä annetun asetuksen (EU) N:o 652/2014 muuttamisesta (EUVL L 350, 29.12.2017, s. 15).

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1379/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1184/2006 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 kumoamisesta (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 1).

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/633, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, hyvän kauppataavan vastaisista käytännöistä yritysten välisissä suhteissa maataloustuote- ja elintarvikeketjussa (EUVL L 111, 25.4.2019, s. 59).

tapahtumat eivät välttämättä johdu itse elintarvikeketjusta, vaan ne voivat johtua poliittisista, taloudellisista, ympäristöön liittyvistä tai terveyskriiseistä. Vaikka tämänhetkisellä covid-19-pandemialla ei ole yhteyttä EU:n elintarviketurvallisuuteen, tällainen kriisi voi vaarantaa sekä elintarviketurvan että monien toimeentulon. Ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen aiheuttavat välittömiä ja pysyviä uhkia elintarviketurvalle ja elinkeinoille. Komissio seuraa jatkossakin tämän strategian puitteissa elintarviketurvaa sekä viljelijöiden ja elintarvikealan toimijoiden kilpailukykyä.

Elintarvikeketjun monimutkaisuuden ja toimijoiden määrän vuoksi kriisit vaikuttavat elintarvikeketjuun eri tavoin. Vaikka elintarviketarjonta on yleisesti ottaen ollut riittävää, tämänhetkinen pandemia on tuonut mukanaan monia haasteita, kuten toimitusketjujen logistisia häiriöitä, työvoimapulaa, tiettyjen markkinoiden menetyksiä ja kulutustottumusten muutoksia, mikä on vaikuttanut elintarvikejärjestelmien toimintaan. Tämä tilanne on ennennäkemätön, ja elintarvikeketjuun kohdistuu joka vuosi yhä suurempia uhkia, kuten toistuvat kuivuudet, tulvat, metsäpalot, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja uudet tuhoajat. Elintarviketuottajien kestävyiden lisääntyminen lisää viime kädessä heidän häiriönsietokykyään. Tällä strategialla pyritään tarjoamaan tätä varten uudet puitteet, joita täydennetään biodiversiteettistrategiassa esitetyillä toimenpiteillä.

Covid-19-pandemia on saanut meidät tietoisiksi myös kriittisten työntekijöiden, kuten maatalouselintarviketeollisuuden työntekijöiden, merkityksestä. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää lieventää elintarvikeketjuun vaikuttavia sosioekonomisia seurauksia ja varmistaa, että noudatetaan **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa** vahvistettuja keskeisiä periaatteita, erityisesti kun kyseessä ovat epävarmassa työsuhteessa pimeää työtä tekevät kausityöntekijät. Työntekijöiden sosiaaliseen suojeluun sekä elin- ja asuinoloihin sekä terveyden ja turvallisuuden parantamiseen liittyvillä näkökohdilla on tärkeä rooli luotaessa oikeudenmukaisia, vahvoja ja kestäviä elintarvikejärjestelmiä.

Komission tarkoituksena on koordinoida paremmin **yhteisiä eurooppalaisia toimia, joilla reagoidaan elintarvikejärjestelmiin vaikuttaviin kriiseihin**, jotta voidaan varmistaa elintarviketurva ja -turvallisuus, vahvistaa kansanterveyttä ja lieventää kriisien sosioekonomisia vaikutuksia EU:ssa. Saatujen kokemusten perusteella komissio arvioi elintarvikejärjestelmän häiriönsietokykyä ja laatii **kriisiaikoina käyttöön otettavan valmiussuunnitelman elintarvikehuollon ja elintarviketurvan varmistamiseksi**. Maatalousalan kriisivarausta tarkistetaan, jotta sen täyttä potentiaalia voidaan hyödyntää välittömästi maatalousmarkkinoiden kriisitilanteessa. Kriisin aikana aktivoitavien riskinarviointi- ja hallintatoimenpiteiden lisäksi suunnitelmassa luodaan komission koordinoima elintarvikekriisin hallintamekanismi, johon jäsenvaltiot osallistuvat. Se koskee kriisin luonteesta riippuen eri seikkoja (maatalous, kalastus, elintarviketurvallisuus, työntekijät, terveys ja liikenne).

2.3. Elintarvikkeiden jalostusta, tukkukauppaa, vähittäiskauppaa sekä hotelli- ja ravitsemuspalveluja koskevien käytäntöjen kestävyiden edistäminen

Elintarvikkeiden jalostajat, ravitsemusalan toimijat ja vähittäiskauppiat muokkaavat markkinoita ja vaikuttavat kuluttajien ruokavaliovalintoihin tuottamiensa elintarvikkeiden tyyppien ja ravitsemuksellisen koostumuksen, toimittajien valinnan, tuotantomenetelmien ja pakkausten, kuljetuksen sekä myynti- ja markkinointikäytäntöjen kautta. Maailman suurimpana elintarvikkeiden tuojana ja viejänä EU:n elintarvike- ja

juomateollisuus vaikuttaa myös maailmankaupan ekologiseen ja sosiaaliseen jalanjälkeen. Elintarvikejärjestelmiemme kestävyys vahvistaminen voi auttaa parantamaan yritysten ja tuotteiden mainetta, luomaan omistaja-arvoa, parantamaan työoloja, houkuttelemaan työntekijöitä ja sijoittajia sekä tuomaan kilpailuetua, parantamaan tuottavuutta ja vähentämään yritysten kustannuksia³¹.

Elintarviketeollisuuden ja vähittäiskaupan olisi näytettävä esimerkkiä lisäämällä terveellisten, kestävyyspohjaisten ja kohtuuhintaisten elintarvikevaihtoehtojen saatavuutta elintarvikejärjestelmän koko ympäristöjalanjäljen pienentämiseksi. Tämän edistämiseksi komissio laatii **EU:n käytännesäännöt vastuullisesta yritystoiminnasta ja markkinoinnista** sekä asiaan liittyvän seurantakehyksen. Käytännesäännöt laaditaan yhdessä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

Komissio pyrkii saamaan elintarvikealan yritykset ja organisaatiot sitoutumaan terveyteen ja kestävyysliittymään konkreettisiin toimiin, joissa keskitytään erityisesti seuraaviin seikkoihin: elintarvikkeiden uudelleenmuokkaus terveellistä ja kestäväpohjaista ruokavaliota koskevien suuntaviivojen mukaisesti; elintarvikkeiden ympäristöjalanjäljen ja energiankulutuksen pienentäminen parantamalla energiatehokkuutta; markkinointi- ja mainontastrategioiden mukauttaminen ottaen huomioon heikoimmassa asemassa olevien tarpeet; sen varmistaminen, että elintarvikkeiden hintakampanjat eivät heikennä kansalaisten käsitystä elintarvikkeiden arvosta; sekä pakkausten vähentäminen uuden kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman (CEAP) mukaisesti. On esimerkiksi vältettävä markkinointikampanjoita, joissa mainostetaan lihaa hyvin alhaisin hinnoin. Komissio seuraa näitä sitoumuksia ja harkitsee lainsäädäntötoimenpiteitä, jos edistymisen ei ole riittävää. Komissio valmistelee myös aloitetta **yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan kehityksen** parantamiseksi. Tähän liittyy vaatimus siitä, että elintarviketeollisuus sisällyttää kestävyysliittymään yritystrategioihin. Komissio hakee myös mahdollisuuksia helpottaa siirtymistä terveellisempiin ruokavalioihin ja edistää tuotteiden uudelleenmuokkauksella muun muassa laatimalla **ravintosisältöprofiileja**, jotta paljon hyvin rasva-, sokeri- ja suolapitoisten elintarvikkeiden myynninedistämistä (ravitsemus- tai terveystieteiden avulla) rajoitetaan.

Komissio toteuttaa toimia laajentaakseen ja edistääkseen kestäviä ja sosiaalisesti vastuullisia tuotantomenetelmiä ja **kiertotalouteen perustuvia liiketoimintamalleja** elintarvikkeiden jalostuksessa ja vähittäiskaupassa, myös erityisesti pk-yritysten osalta, pyrkien synergiaan uuden kiertotalouden ohjelman tavoitteiden ja aloitteiden kanssa. Kiertotalouden ja kestävä biotalouden käyttöönotto EU:ssa tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi ruokajätteen hyödyntämisessä.

Elintarvikepakkaukset ovat avainasemassa elintarvikejärjestelmien kestävyysliittymän kannalta. Komissio tarkistaa elintarvikepakkauksimateriaaleja koskevaa lainsäädäntöä, jotta voidaan parantaa elintarvikkeiden turvallisuutta ja kansanterveyttä (erityisesti vähentämällä vaarallisten kemikaalien käyttöä), tukea innovatiivisia ja kestäviä pakkausratkaisuja, joissa käytetään ympäristöä säästäviä, uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä materiaaleja, sekä edistää ruokajätteen vähentämistä. Lisäksi se laatii kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa ilmoitetun kestäviä tuotteita koskevan

³¹ Esimerkiksi Champion 12.3 -koalition teettämässä tutkimuksessa, joka koski ruokahävikin ja -jätteen vähentämistä, havaittiin, että investointien tuottosuhde oli 14:1 yrityksissä, jotka ryhtyivät toimiin ruokahävikin ja -jätteen vähentämiseksi. Hanson, C., and P. Mitchell. 2017. The Business Case for Reducing Food Loss and Waste. Washington, DC: Champions 12.3.

aloitteen puitteissa lainsäädäntöaloitteen, joka koskee pakkausten uudelleenkäyttöä elintarvikepalveluissa, jotta voidaan korvata kertakäyttöiset elintarvikepakkaukset ja ruokailuvälineet uudelleenkäytettävillä tuotteilla.

Lisäksi komissio tarkistaa **kaupan pitämisen vaatimuksia** varmistaakseen kestävien maatalous-, kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tarjonnan ja yleistyvän käytön sekä vahvistaakseen kestävyyskriteerien asemaa. Samalla otetaan huomioon näiden vaatimusten mahdollinen vaikutus ruokahävikkiin ja -jätteeseen. Samalla vahvistetaan **maantieteellisiä merkintöjä** koskevaa lainsäädäntökehystä ja sisällytetään siihen tarvittaessa erityisiä kestävyyskriteerejä.

Lisäksi jotta voidaan parantaa alueellisten ja paikallisten elintarvikejärjestelmien häiriönsietokykyä, komissio pyrkii toimitusketjujen lyhentämiseksi vähentämään riippuvuutta pitkien matkojen kuljetuksista (teillä kuljetettiin vuonna 2017 noin 1,3 miljardia tonnia maa-, metsä- ja kalatalouden alkutuotteita³²).

2.4. Kestävän elintarvikekulutuksen edistäminen sekä terveellisiin ja kestäväpohjaisiin ruokavalioihin siirtymisen helpottaminen

Nykyiset **elintarvikkeiden kulutustottumukset** ovat kestävämmiksi sekä terveyden että ympäristön kannalta. Eurooppalaisten keskimääräinen energian sekä punaisen lihan³³, sokereiden, suolan ja rasvojen saanti ylittää edelleen suositukset. Kokonaisjyväviljan, hedelmien ja vihannesten, palkokasvien ja pähkinöiden kulutus on puolestaan riittämätöntä³⁴.

Ylipainon ja lihavuuden kasvun pysäyttäminen EU:ssa vuoteen 2030 mennessä on ratkaisevan tärkeää. Siirtyminen kasvipohjaisempaan ruokavalioon, jossa on vähemmän punaista ja jalostettua lihaa ja enemmän hedelmiä ja vihanneksia, vähentää hengenvaarallisten sairauksien lisäksi myös elintarvikejärjestelmän ympäristövaikutuksia³⁵. EU:ssa tapahtui arvioiden mukaan vuonna 2017 yli 950 000 kuolemantapausta (yksi viidestä) ja menetettiin yli 16 miljoonaa tervettä elinvuotta epäterveellisen ruokavalion vuoksi. Syynä olivat pääasiassa sydän- ja verisuonitaudit ja syöpäsairaudet³⁶. EU:n syöväntorjuntasuunnitelmaan sisältyy terveellisten ruokavalioiden edistäminen osana syöväntorjuntatoimia.

Selkeä tiedottaminen, jonka avulla kuluttajien on helpompi ryhtyä noudattamaan terveellisiä ja kestäväpohjaisia ruokavalioita, edistää kuluttajien terveyttä ja elämänlaatua sekä vähentää terveyteen liittyviä kustannuksia. Jotta **kuluttajat pystyisivät** tekemään tietoon perustuvia, terveellisiä ja kestäviä elintarvikevalintoja, komissio ehdottaa yhdenmukaistettuja pakollisia pakkauksen etupuolelle tehtäviä ravintoarvomerkintöjä ja pakollisten alkuperä- tai lähtöisyysmerkintöjen ulottamista tiettyihin tuotteisiin, samalla kun otetaan kaikilta osin huomioon vaikutukset sisämarkkinoihin. Komissio tutkii myös tapoja yhdenmukaistaa vapaaehtoisia ympäristöväittämiä ja luoda kestäväpohjaiset merkintäpuitteet, jotka yhdessä muiden asiaan liittyvien aloitteiden kanssa kattavat elintarvikkeiden ravitsemukselliset, ilmastolliset, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset

³² Agriculture, forestry and fisheries statistics, 2019 edition, Statistical Books, Eurostat.

³³ Punaiseen lihaan kuuluvat naudan-, sian-, lampaan- ja vuohenliha sekä kaikki lihajalosteet.

³⁴ Willett W. et al (2019), 'Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems', julkaisussa *Lancet*, nide 393, s. 447–92.

³⁵ FAO and WHO (2019), Sustainable healthy diets – guiding principles.

³⁶ EU Science Hub : <https://ec.europa.eu/jrc/en/health-knowledge-gateway/societal-impacts/burden>

näkökohdat. Komissio aikoo myös tutkia uusia tapoja antaa kuluttajille tietoa muilla keinoin, myös digitaalisesti, jotta parannetaan erityisesti näkövammaisten mahdollisuuksia saada elintarvikkeita koskevia tietoja.

Jotta voidaan parantaa kestävän tuotannon mukaisten elintarvikkeiden **saatavuutta ja hintaa** sekä edistää terveellistä ja kestäväpohjaista ruokavaliota laitosruokaloissa, komissio määrittelee parhaat tavat asettaa pakolliset vähimmäisvaatimukset kestävän tuotannon mukaisten elintarvikkeiden hankinnalle. Näin autetaan kaupunkia, alueita ja viranomaisia tekemään osansa ja hankkimaan kestävän tuotannon mukaisia elintarvikkeita kouluille, sairaaloille ja julkisille laitoksille, ja samalla edistetään myös kestäviä viljelyjärjestelmiä, kuten luonnonmukaista viljelyä. Komissio näyttää esimerkkiä ja vahvistaa kestävyysvaatimuksia ruokaloitensa ateriapalvelusopimuksissa. Se aikoo myös tarkastella uudelleen EU:n koulujakeluohjelmaa lisätäkseen sen vaikutusta kestäväan elintarvikkeiden kulutukseen ja erityisesti vahvistaakseen valistusta terveellisen ravinnon, kestävän elintarviketuotannon ja ruokajätteen vähentämisen merkityksestä.

Myös **verotuskannustimilla** olisi edistettävä siirtymistä kestäväan elintarvikejärjestelmään ja kannustettava kuluttajia noudattamaan kestäväpohjaisia ja terveellisiä ruokavaltioita. Alv-kantoja koskeva komission ehdotus (josta keskustellaan parhaillaan neuvostossa) voisi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää verokantoja kohdennetummin esimerkiksi luomuhedelmien ja -vihannesten tukemiseen. EU:n verojärjestelmillä olisi myös pyrittävä varmistamaan, että eri elintarvikkeiden hinnat vastaavat niiden todellisia kustannuksia, jotka liittyvät rajallisten luonnonvarojen käyttöön, saastumiseen, kasvihuonekaasupäästöihin ja muihin ulkoisiin ympäristövaikutuksiin.

2.5. Ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen

Ruokahävikin ja -jätteen syntymisen estäminen on edellytys kestävyiden saavuttamiselle³⁷. Ruokajätteen vähentäminen tuo säästöjä kuluttajille ja toimijoille, ja muutoin hukkaan menevien ylijäämäelintarvikkeiden talteenotolla ja uudelleenjakamisella on merkittävä sosiaalinen ulottuvuus. Se liittyy myös toimintalinjoihin, jotka koskevat ravinteiden ja uusioraaka-aineiden talteenottoa, rehun tuotantoa, elintarviketurvallisuutta, luonnon monimuotoisuutta, biotaloutta, jätehuoltoa ja uusiutuvaa energiaa.

Komissio on sitoutunut puolittamaan ruokajätteen henkeä kohti vähittäiskaupan ja kuluttajien tasolla vuoteen 2030 mennessä (kestävän kehityksen tavoite 12.3). Komissio käyttää ruokajätteen³⁸ mittaamiseen uutta menetelmää ja jäsenvaltioilta vuonna 2022 saatavia tietoja, ja se asettaa lähtökohdan ja ehdottaa oikeudellisesti sitovia **tavoitteita** ruokajätteen vähentämiseksi koko EU:ssa.

³⁷ EU:n tasolla ruokajätteen määrä (kaikissa elinkaaren vaiheissa) on vähintään 227 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuodessa. Tämä oli noin 6 prosenttia EU:n kokonaispäästöistä vuonna 2012 (EU FUSIONS (2016)). *Estimates of European food waste levels*.

³⁸ Komission delegoitu päätös (EU) 2019/1597, annettu 3 päivänä toukokuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY täydentämisestä yhteisellä menetelmällä ja laatua koskevilla vähimmäisvaatimuksilla elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä varten (EUVL L 248, 27.9.2019, s. 77.)

Komissio sisällyttää ruokahävikin ja -jätteen syntymisen ehkäisemisen muihin EU:n politiikkoihin. **Päiväysmerkintöjen** (”viimeinen käyttöajankohta” ja ”parasta ennen” -päiväysten) väärinymmärrys ja väärinkäyttö aiheuttavat ruokajätettä. Komissio tarkistaa EU:n säännöt kuluttajatutkimuksen pohjalta. Sen lisäksi, että komissio määrittää, kuinka paljon ruokajätettä aiheutuu, se tutkii ruokahävikkiä tuotantovaiheessa ja selvittää keinoja sen ehkäisemiseksi. EU:n tason **toimien koordinointi** lujittaa kansallisen tason toimia, ja EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumien suositukset³⁹ auttavat näyttämään tietä eteenpäin kaikille toimijoille.

2.6. Elintarvikepetosten torjunta elintarvikeketjussa

Elintarvikepetokset vaarantavat elintarvikejärjestelmien kestävyys. Ne johtavat kuluttajia harhaan ja estävät heitä tekemästä tietoon perustuvia valintoja. Ne heikentävät elintarvikkeiden turvallisuutta, oikeudenmukaisia kaupallisia käytäntöjä, elintarvikemarkkinoiden häiriönsietokykyä ja viime kädessä sisämarkkinoita. Nollatoleranssipolitiikka ja tehokkaat pelotteet ovat tässä suhteessa ratkaisevan tärkeitä. Komissio tehostaa elintarvikepetosten torjuntaa taatakseen toimijoille tasapuoliset toimintaedellytykset sekä vahvistaa valvonta- ja täytäntöönpanoviranomaisten valtuuksia. Se tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden, Europolin ja muiden elinten kanssa, jotta EU:n tietoja voidaan käyttää jäljitettävyyteen ja hälytyksiin ja siten parantaa elintarvikepetosten torjunnan koordinoitua. Komissio aikoo myös ehdottaa tiukempia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, tehostaa tuontivalvontaa ja tarkastella mahdollisuutta vahvistaa Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) koordinaatio- ja tutkintavalmiuksia.

3. MUUTOKSEN MAHDOLLISTAMINEN

3.1. Tutkimus, innovointi, teknologia ja investoinnit

Tutkimus ja innovointi ovat keskeisiä tekijöitä pyrittäessä nopeuttamaan siirtymistä kestäviin, terveellisiin ja osallistaviin elintarvikejärjestelmiin aina alkutuotannosta kulutukseen. Tutkimuksen ja innovoinnin avulla voidaan tukea, kehittää ja testata ratkaisuja, poistaa esteitä ja tuoda esiin uusia markkinamahdollisuuksia⁴⁰. Komissio laatii **Horisontti 2020** -puiteohjelmassa uuden ehdotuspyynnön, joka koskee vihreän kehityksen ohjelman painopisteitä vuonna 2020 ja jonka kokonaisarvo on noin miljardi euroa. **Horisontti Eurooppa** -ohjelmassa komissio ehdottaa, että käytetään 10 miljardia euroa tutkimukseen ja innovointiin, joka koskee elintarvikkeita, biotaloutta, luonnonvaroja, maataloutta, kalastusta, vesiviljelyä ja ympäristöä sekä digitaaliteknologian ja luontoon perustuvien ratkaisujen käyttöä maatalouselintarvikkeiden alalla. Yksi keskeisistä tutkimusaloista liittyy mikrobiomeihin, meristä peräisin olevaan ravintoon ja taajama-alueiden elintarvikejärjestelmiin sekä vaihtoehtoisten proteiinien, kuten kasvi-, mikrobi-, meri- ja hyönteispohjaisten proteiinien ja lihankorvikkeiden, saatavuuden ja lähteiden lisäämiseen. **Maaperän terveyden ja elintarvikkeiden alalla toteutetaan hanketta**, jossa pyritään kehittämään ratkaisuja maaperän terveyden ja toimintojen palauttamiseksi. Agroekologian eläviä laboratorioita koskevan erityisen kumppanuuden avulla saadaan uutta tietämystä ja innovaatioita, jotka tuovat myös agroekologiset lähestymistavat laajemmin käyttöön.

³⁹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fs_eu-actions_action_implementation_platform_key_recommendations.pdf

⁴⁰ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – European Research and Innovation for Food and Nutrition Security, SWD 2016/319 ja Commission FOOD 2030 High-level Conference background document (2016) – European Research & Innovation for Food & Nutrition Security.

alkutuotannossa. Tämä auttaa vähentämään torjunta-aineiden, lannoitteiden ja mikrobilääkkeiden käyttöä. Innovoinnin nopeuttamiseksi ja tietämyksen siirron nopeuttamiseksi komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa vahvistaakseen **eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden** "Maatalouden tuottavuus ja kestävyys" roolia strategiasuunnitelmissa. Lisäksi **Euroopan aluekehitysrahasto** investoi älykkään erikoistumisen kautta innovointiin ja yhteistyöhön elintarvikkeiden arvoketjuissa.

Uudessa Horisontti Eurooppa -kumppanuudessa, joka koskee turvallisia ja kestäviä elintarvikejärjestelmiä ihmisiä, maapalloa ja ilmastoa varten, luodaan tutkimuksen ja innovoinnin hallintomekanismi, johon osallistuvat jäsenvaltiot ja elintarvikejärjestelmien toimijat aina pelloilta pöytään. Tarkoituksena on löytää innovatiivisia ratkaisuja, joista saadaan yhteisiä hyötyjä ravinnolle, elintarvikkeiden laadulle, ilmastolle, kiertotaloudelle ja yhteisöille.

Kaikilla viljelijöillä ja maaseutualueilla on oltava nopeat ja luotettavat internetyhteydet. Tämä on keskeinen tekijä työpaikkojen, liiketoiminnan ja investointien kannalta maaseutualueilla sekä elämänlaadun parantamisessa esimerkiksi terveydenhuollon, viihteen ja sähköisen hallinnon aloilla. Nopeat laajakaistayhteydet myös mahdollistavat täsmäviljelyn ja tekoälyn käytön valtavirtaistamisen. EU voi siten hyödyntää täysimittaisesti maailmanlaajuisia johtoasemaansa satelliittiteknologian alalla. Näin voidaan viime kädessä vähentää viljelijöille aiheutuvia kustannuksia, parantaa maaperän hoitoa ja veden laatua, vähentää lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä sekä kasvihuonekaasupäästöjä, parantaa luonnon monimuotoisuutta sekä luoda viljelijöille ja kansalaisille terveellisempi ympäristö. Komissio pyrkii nopeuttamaan nopeiden laajakaistayhteyksien käyttöönottoa maaseutualueilla, jotta saavutetaan 100 prosentin tavoite vuoteen 2025 mennessä.

Investoinnit ovat tarpeen innovoinnin kannustamiseksi ja kestävien elintarvikejärjestelmien luomiseksi. *InvestEU*-rahastolla⁴¹ edistetään EU:n talousarviosta myönnettyjen takauksien avulla maatalouselintarvikealan investointeja vähentämällä eurooppalaisten yritysten investointien riskejä ja helpottamalla pk-yritysten ja midcap-yritysten⁴² rahoituksen saantia. Vuonna 2020 EU:n kehys kestävien investointien helpottamiseksi (EU:n luokitusjärjestelmä⁴³) ja kestävästä rahoituksesta koskeva uudistettu strategia aktivoivat rahoitusalaan investoimaan kestävämmiin, myös maatalous- ja elintarviketuotantoon. Yhteisellä maatalouspolitiikalla on myös yhä enemmän helpotettava investointitukea, jotta parannetaan maatilojen häiriönsietokykyä ja nopeutetaan niiden vihreää ja digitaalista muutosta.

3.2. Neuvontapalvelut, tietojen ja tietämyksen jakaminen sekä taidot

Tietämys ja neuvonta ovat avainasemassa, jotta kaikkien elintarvikejärjestelmän toimijat voivat toimia kestävällä pohjalla. Alkutuottajat tarvitsevat erityisesti **puolueettomia ja räätälöityjä neuvontapalveluja**, jotka koskevat kestävä hoidon valintoja. Komissio aikoo sen vuoksi edistää **tehokkaita maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmiä** (AKIS), joihin osallistuvat kaikki elintarvikeketjun toimijat. Jäsenvaltioiden on yhteisen

⁴¹ Perustettu osana InvestEU-ohjelmaa, kuten esitetään ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi InvestEU-ohjelman perustamisesta, COM (2018) 4439, 2018/0229 (COD).

⁴² Euroopan strategisten investointien rahastossa "midcap-yrityksillä" tarkoitetaan yhteisöjä, joilla on 250 – 3 000 työntekijää ja jotka eivät ole pk-yrityksiä.

⁴³ EU:n luokitusjärjestelmä on täytäntöönpanoväline, jonka avulla pääomamarkkinat voivat tunnistaa ympäristöpoliittisia tavoitteita edistävät sijoitusmahdollisuudet ja osallistua niihin.

maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmissaan lisättävä AKIS-järjestelmän tukea ja vahvistettava resursseja, joiden avulla voidaan kehittää ja pitää yllä vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi tarvittavia asianmukaisia neuvontapalveluja.

Komissio aikoo ehdottaa lainsäädäntöä maatalouden kirjanpidon tietoverkon muuttamiseksi **maatilojen kestävyyttä koskevaksi tietoverkoksi**, jotta voidaan kerätä tietoja myös Pellolta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian tavoitteiden ja muiden kestävyysindikaattorien⁴⁴ osalta. Verkosto mahdollistaa maatilojen tulosten vertaamisen alueellisiin, kansallisiin tai alakohtaisiin keskiarvoihin. Se tarjoaa räätälöityjen neuvontapalvelujen avulla palautetta ja opastusta viljelijöille ja linkittää heidän kokemuksensa eurooppalaiseen innovaatiokumppanuuteen ja tutkimushankkeisiin. Näin niihin osallistuvat viljelijät voivat parantaa häiriönsietokykyään, ja myös heidän tulotasonsa paranee.

Osana eurooppalaista datastrategiaa yhteinen eurooppalainen **maatalouden data-avaruus** parantaa EU:n maatalouden kilpailukykyistä kestävyyttä, koska sen avulla voidaan käsitellä ja analysoida tuotantoa, maankäyttöä, ympäristöä ja muita tietoja, mahdollistaa tuotantomenetelmien täsmällinen ja räätälöity soveltaminen tilatasolla ja seurata alan suorituskykyä sekä tukea hiiltä sitovaa viljelyä koskevaa aloitetta. EU:n **Copernicus-ohjelmalla** ja **Euroopan meripoliittisella seurantakeskuksella ja tietoverkolla** voidaan vähentää investointiriskejä ja helpottaa kestäviä käytäntöjä kalastus- ja vesiviljelyalalla.

Komissio varmistaa räätälöidyt ratkaisut, joilla autetaan elintarvikkeita jalostavia **pk-yrityksiä** sekä pieniä vähittäiskauppiaita ja elintarvikepalvelualan toimijoita kehittämään uusia taitoja ja liiketoimintamalleja ilman, että hallinnollinen rasite ja kustannukset lisääntyisivät. Se antaa vähittäiskauppiaille, elintarvikkeiden jalostajille ja elintarvikepalvelujen tarjoajille ohjeita kestävyyyteen liittyvistä parhaista käytännöistä. Yritys-Eurooppa-verkosto tarjoaa pk-yrityksille kestävästä kehityksestä koskevia neuvontapalveluja ja edistää parhaiden käytäntöjen levittämistä. Lisäksi komissio päivittää **osaamisohjelmansa**⁴⁵ sen varmistamiseksi, että elintarvikeketjussa on saatavilla riittävästi työvoimaa, jolla on tarvittavaa osaamista.

4. MAAILMANLAAJUISEN SIIRTYMÄN EDISTÄMINEN

EU tukee maailmanlaajuisista siirtymistä kestäviin maatalouselintarvikejärjestelmiin tämän strategian tavoitteiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti. EU jatkaa ulkopoliittikkansa avulla, mukaan lukien kansainvälinen yhteistyö ja kauppapolitiikka, kestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevien **vihreiden allianssien** kehittämistä kaikkien kauppakumppaniensa kanssa kahden- ja monenvälisillä sekä alueellisilla foorumeilla. Tähän sisältyvät yhteistyö Afrikan kanssa sekä suhteet naapurimaihin ja muihin kumppaneihin, ja siinä otetaan huomioon erilaiset haasteet eri puolilla maailmaa. Onnistuneen maailmanlaajuisen siirtymän varmistamiseksi EU edistää ja mahdollistaa kattavia ja integroituja toimia, joista on hyötyä ihmisille, luonnolle ja taloudelliselle kasvulle.

⁴⁴ Noudatetaan kaikilta osin eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita, mukaan lukien maatilojen kestävä ravinnehuolto koskeva väline, joka sisältyy vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevaan YMP:stä tehtyyn ehdotukseen.

⁴⁵ Komission tiedonanto ”Vahvistetaan yhdessä inhimillistä pääomaa, työllistävyyttä ja kilpailukykyä”, COM/2016/0381 final.

EU:n ekologisen siirtymän tukemiseksi ja siihen osallistumiseksi käytetään asianmukaisia EU:n politiikkoja, kauppapolitiikka mukaan luettuna. EU pyrkii varmistamaan, että kaikkiin EU:n kahdenvälisiin kauppasopimuksiin sisältyy kunnianhimoinen kestävä kehitystä koskeva osa. Se varmistaa kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien määräysten täysimääräisen täytäntöönpanon ja sen valvonnan kaikissa kauppasopimuksissa, myös EU:n tulevan kauppapolitiikan täytäntöönpanosta vastaavan päävirkamiehen kautta.

EU:n kauppapolitiikalla olisi edistettävä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa ja **niiltä olisi pyrittävä saamaan kunnianhimoisia sitoumuksia sellaisilla keskeisillä aloilla kuin eläinten hyvinvointi, torjunta-aineiden käyttö ja mikrobilääkeresistenssin torjunta.** EU pyrkii edistämään kansainvälisiä standardeja asiaankuuluvissa kansainvälisissä elimissä ja kannustamaan tiukkojen turvallisuus- ja kestävyysstandardien mukaisten maatalouselintarvikkeiden tuotantoa. Lisäksi tuetaan pienviljelijöitä näiden standardien noudattamisessa ja pääsyssä markkinoille. EU aikoo myös tehostaa yhteistyötä ravitsemuksen parantamiseksi ja puutteellisen elintarviketurvan lieventämiseksi vahvistamalla elintarvikejärjestelmien häiriönsietokykyä ja vähentämällä ruokajätettä.

EU keskittyy **kansainvälisessä yhteistyössään** elintarviketutkimukseen ja -innovointiin ja erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja muutoksen hillitsemiseen; agroekologiaan; kestävään maisemanhoitoon ja maanhallintaan; luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja monimuotoisuuden kestävä käyttöön; osallistaviin ja oikeudenmukaisiin arvoketjuihin; ravitsemukseen ja terveellisiin ruokavalioihin; elintarvikekriisien ehkäisyyn ja niihin reagoimiseen, erityisesti epävakaisissa tilanteissa; häiriönsietokykyyn ja riskeihin varautumiseen; integroituun tuhoojatorjuntaan; kasvien ja eläinten terveyteen sekä eläinten hyvinvointiin sekä elintarvikkeiden turvallisuutta koskeviin standardeihin, mikrobilääkeresistenssiin sekä humanitaarisen avun kestävyteen ja kehitystoimiin. EU aikoo hyödyntää käynnissä olevia aloitteita⁴⁶ ja ottaa kestävä kehityksen johdonmukaisesti huomioon kaikessa politiikassa. Näillä toimilla vähennetään luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia paineita maailmanlaajuisesti. Luonnon ekosysteemien parempi suojelu yhdessä luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kaupan ja kulutuksen vähentämisen kanssa auttaa ehkäisemään **mahdollisia tulevia tauteja ja pandemioita ja parantamaan kykyä selviytyä niistä.**

Vähentääkseen EU:n vaikutusta **maailmanlaajuiseen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen** komissio esittää vuonna 2021 lainsäädäntöehdotuksen ja muita toimenpiteitä, joilla vältetään tai minimoidaan metsäkatoon tai metsien tilan heikkenemiseen liittyvien tuotteiden saattaminen EU:n markkinoille.

EU soveltaa nollatoleranssipolitiikkaa **laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastukseen (LIS-kalastus) torjumisessa** ja jatkaa liikalukustuksen torjuntaa, edistää kala- ja äyriäisvarojen kestävä hoitoa ja vahvistaa valtamerten hallinnointia, merenkulkuyhteistyötä ja rannikkoalueiden hoitoa⁴⁷.

⁴⁶ Esimerkiksi DESIRA-aloite (Development Smart Innovation through Research in Agriculture).

⁴⁷ Alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen ja kestävä kalastusta koskevien kumppanuussopimusten kautta sekä kolmansien maiden kanssa tehtävän LIS-kalastusta ja kalastuksen ja vesiviljelyn kestäviä arvoketjuja koskevan yhteistyön kautta; yhteistyö on erityisen tärkeää ilmastonmuutoksesta kärsivien maiden kanssa.

Komissio sisällyttää kaikki edellä mainitut painopisteet ohjelmatyötä koskeviin ohjeisiin, jotka koskevat yhteistyötä kolmansien maiden kanssa vuosina 2021–2027. Huomiota kiinnitetään asianmukaisesti laaja-alaisiin tavoitteisiin kuten ihmisoikeuksiin, sukupuolinäkökohtiin, rauhaan ja turvallisuuteen.

Tuontielintarvikkeiden on edelleen oltava asiaa koskevien EU:n säännösten ja standardien mukaisia. Komissio ottaa huomioon ympäristönäkökohdat, kun arvioidaan pyyntöjä sellaisten aineiden **tuonnissa sallittavista enimmäismääristä**, joilla ei enää ole hyväksyntää EU:ssa, siten, että samalla noudatetaan WTO:n normeja ja velvoitteita. Jotta voidaan puuttua **mikrobilääkeresistenssin** aiheuttamaan maailmanlaajuiseen uhkaan, EU:hun tuotavien eläinperäisten tuotteiden on täytettävä antibioottien käyttöä koskevat tiukat vaatimukset äskettäin hyväksytyn eläinlääkkeitä koskevan asetuksen mukaisesti.

Kestävämpi EU:n elintarvikejärjestelmä edellyttää myös, että EU:n kauppakumppanit noudattavat yhä kestävämpiä käytäntöjä. Edistääkseen asteittaista siirtymistä **turvallisempien kasvinsuojeluaineiden** käyttöön EU harkitsee WTO:n sääntöjä noudattaen ja riskinarvioinnin jälkeen tuonnin sallittujen määrien tarkistamista sellaisten aineiden osalta, jotka täyttävät ”poissulkemiskriteerit”⁴⁸ ja aiheuttavat suuren riskin ihmisten terveydelle. EU toimii aktiivisesti kauppakumppaneiden ja erityisesti kehitysmaiden kanssa tukeakseen siirtymistä torjunta-aineiden kestävämpään käyttöön, jotta vältetään kaupan häiriöt ja edistetään vaihtoehtoisia kasvinsuojeluaineita ja -menetelmiä.

EU edistää maailmanlaajuisia siirtymistä kestäviin elintarvikejärjestelmiin **kansainvälisissä standardointielimissä**, asiaankuuluvilla **monenvälisillä foorumeilla** ja **kansainvälisissä tapahtumissa**, mukaan lukien biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 15. kokouksessa, Nutrition for Growth -huippukokouksessa ja vuonna 2021 pidettävässä YK:n Food Systems -huippukokouksessa. Kaikissa pyritään kunnianhimoisiin poliittisiin tuloksiin.

Osana **kuluttajille annettavia elintarviketietoja** koskevaa lähestymistapaansa ja yhdessä kestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevan lainsäädäntökehyksen kanssa EU aikoo edistää järjestelmiä (mukaan lukien kestäväällä tavalla tuotettujen elintarvikkeiden merkintäjärjestelmää koskeva EU:n kehys) ja johtaa kansainvälisiä kestävyysstandardeja ja ympäristöjalanjäljen laskentamenetelmiä koskevaa työtä monenvälisillä foorumeilla, jotta voidaan edistää kestävyysvaatimusten parempaa noudattamista. Komissio tukee myös harhaanjohtavia tietoja koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa.

5. PÄÄTELMÄT

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma tarjoaa tilaisuuden sovittaa elintarvikejärjestelmämme yhteen maapallon tarpeiden kanssa ja reagoida eurooppalaisten toiveisiin terveellisestä, tasapuolisten periaatteiden mukaisesti ja ympäristöä säästävien tuotteiden tuotuksesta. Tämän strategian tavoitteena on tehdä EU:n elintarvikejärjestelmästä maailmanlaajuinen kestävyysnormi. Siirtyminen kestäviin elintarvikejärjestelmiin edellyttää yhteistä lähestymistapaa, jossa ovat mukana viranomaiset kaikilla hallinnon tasoilla (mukaan lukien kaupungit, maaseutu- ja

⁴⁸ Näillä aineilla on vaikutuksia ihmisten terveyteen. Niitä ovat muun muassa seuraavasti luokitellut aineet: perimää vaurioittava, syöpää aiheuttava, lisääntymiselle vaarallinen tai hormonitoimintaa häiritsevä asetuksen (EY) N:o 1107/2009 liitteessä II olevan 3.6.2–3.6.5 kohdan ja 3.8.2 kohdan mukaisesti.

rannikkoyhteisöt), yksityisen sektorin toimijat elintarvikkeiden koko arvoketjussa, kansalaisjärjestöt, työmarkkinaosapuolet, tutkijat ja kansalaiset.

Komissio kehottaa kaikkia kansalaisia ja sidosryhmiä osallistumaan laajaan keskusteluun kestävästä elintarvikepolitiikan laatimiseksi myös kansallisissa, alueellisissa ja paikallisissa edustajaelimissä. Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään tämän strategian ja osallistumaan sen täytäntöönpanoon. Komissio pyrkii tiedottamaan kansalaisille tästä strategiasta koordinoitusti kannustaakseen heitä osallistumaan elintarvikejärjestelmiemme muuttamiseen.

Komissio varmistaa, että strategia pannaan täytäntöön tiiviissä yhteistyössä vihreän kehityksen ohjelman muiden osien kanssa, erityisesti vuoteen 2030 ulottuvan biodiversiteettistrategian, uuden kiertotaloutta koskevan toimintaohjelman ja saasteettomuustavoitteen kanssa. Se seuraa siirtymistä kestävästä elintarvikejärjestelmästä, jotta toimittaisiin maapallon kestävyysrajoissa, myös edistymistä tavoitteissa ja EU:n elintarvikejärjestelmän ympäristö- ja ilmastojalanjäljen yleisessä pienentämisessä. Se kerää säännöllisesti tietoja, myös maan havainnoinnin perusteella, jotta voidaan tehdä kattava arviointi kaikkien toimien yhteisvaikutuksista kilpailukykyyn, ympäristöön ja terveyteen. Se tarkastelee tätä strategiaa uudelleen viimeistään vuoden 2023 puolivälissä arvioidakseen, ovatko toteutetut toimet riittäviä tavoitteiden saavuttamiseksi vai tarvitaanko lisätoimia.